ש"ע א"ח סי׳ תקפט סעיף

מם ב מיי שם וטור ש"ע

שם סעיף ח: גד מייי שם הלי ב

יטוש"ע שם סעיף א ב:

נא ה מיי שם הלי ח:

נב וז מיי׳ שם הל׳ ב

וטור ש"ע שם סעיף ד:

בג ח מיי׳ פ״ד מהלכות

שופר הלכה ג טור וש"ע א"ח סיי תקפט

:סעיף

בה י מיי׳ פ״א מהלכות

בו ב מיי׳ שם טוש"ע א"ח

סי' קסו סעיף יט וסי ריג סעיף ב וסימן רעג סעיף ד [רב אלפס כאן

ובפ׳ ע״פ דף קסן:

רבינו חננאל

איכוין ותקע לי, אלמא קסבר משמיע בעי כונה,

. והתנן היה עובר אחורי

בית הכנסת ושמע קול

שופר או קול מגילה כו׳.

. ודחינן הכא בשליח ציבור

עסקינן דדעתיה להשמיע לכולי עלמא. תא שמע נתכוון שומע ולא נתכוון

. משמיע כו' ופשוטה היא.

משפיע כו ופשוטון וויא. ואסיקנא כתנאי דתניא התוקע תוקע לפי דרכו

ושומע שומע לעצמו ויצא. א"ר יוסי בד"א

בשליח צבור אבל ביחיד

לא יצא עד שיתכווז שומע

ומשמיע לו. מתניתין זה

, הכלל כל שאינו מחוייב

בדבר אינו מוציא את

הכל חייבין בתקיעת שופר

כהנים לוים וישראלים

גרים ועבדים משוחררית גרים ועבדים

טומטום ואנדרוגינוס ומי

שחציו עבד וחציו כז

שווביו עבו וווביו בן חורין. טומטום אינו מוציא טומטום כמותו

שמא נקיבה היא ואותו

הטומטום זכר. אנדרוגינוס

מוציא מינו. מי שחציו

עבד וחציו בן חורין אינו מוציא לא מינו ולא שאינו מינו. אמר

מר כהנים לוים וישראלים

מו כחובים לוים ו פראל חייבים, פשיטא, ואסיקנא כהנים איצטריכא ליה,

ס"ד אמינא הואיל ותנן

. שוה היובל לראש השנה

לתקיעה ולברכות, מאן

. דאיתיה במצוה דיובל

השנה, והני כהנים הואיל

וליתנהו במצוה דיובל.

לעולם וגואלין לעולם,

דתנן כהנים ולוים מוכר

איתיה

כמצוה

הרבים ידי חובתן.

ברכות הלכה י טור א״ח

ערכין הלכה כא: גד ט מיי׳ פ״ב מהל

בם.

א) ולעיל כו: כח: תוספתא פ"ב ה"ה], ב) בכת"י פיבת לא, דק"ס, ג) [ברכות כ:], ד) [ערכין ג: תוספת׳ פ"ב ה"ד], ס) ערכין ג: ע"ש. ו) לעיל כו:. ז) ערכיו ע ש, ד) נפיר כו ., ד) ערכן לג:, **ד**) [גי' הרי"ף והרא"ז רחבא], **ט**) [חגיגה ד.],

תורה אור השלם וְהָיָה כַּאֲשֶׁר יָרִים
מֹשֶׁה יְדוֹ וְגְבַר יִשְׂרָאֵל וְכַאֲשֶׁר יְנִיחַ יְדוֹ וְנְבֵר עַמְלַק: שמות יז יא 2. וַיֹּאמֶר יִיָּ אֶל מֹשֶׁה עשה לְּךְּ שֶׁרְף וְשִׁים אֹתוֹ על גַס וְהָיָה כָּל הַנְּשׁוּךְ וְרָאָה אֹתוֹ וְחָי:

במדבר כא ח 3. וּבַחוֹנֶשׁ הַשְּׁבִיעִי בָּאָחָד לַחֹנֶשׁ מִקְּרָא קָנֶשׁ יִהְיֶה לָכָם כְּל מלאכת עַבֹּדָה לֹא מלאכת עַבֹּדָה לֹא קָּיֶשׁ יִּוְּיֶּוּוֹ לְּבֶּטׁ בְּּל מְלֶאכֶת עֲבֹרָה לֹא תַּעֲשׂוּ יוֹם תְּרוּעָה יִהְיֶה במדבר כט א לכם: ייי ביייי חצצרת על עלתיכם ועל ובחי שלמיכם והיי קָבֶם לְּזִבְּרוֹן לִפְנֵי אֱלֹהַיבֶם אֲנִי יְיְ אֱלֹהַיבֶם: במדבריי

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] גמ' וקתני לא ילא וכו' נ"ב ר"ל לא ילא אם לא כוון להשמיע כוון להשמיע לנאת אבל אם לענמו נכחת נוכל נום כוון לעלמו ילא אף שלא נחכוון להוליא להשומע כוון ... נתכוון להולית נישה... יתשה לר"ז. והגחון מהר" "מדחתני ו מוילנא זכ"ל פ' מדקתני לא ינא בלשון יחיד ולא קחני בלשון רבים לא ינאו ש"מ דרק המשמיע לא יצא אבל השומע יצא אף דלא נחכוין לו המשמיע והיא היא אלא שדברי הגאון פשוטים קלת יותר והבן ודו"ק:

מוסף רש"י

הואיל וכתיב יום תרועה. משמע יום אחד כלכד (ערכין ג:). שוה היובל לר"ה לתקיעה ולברכות. דבעי למימר תשע ברכות ביום הכפורים של יובל (לעיל כו:) שהיו נמי אומרים ביוהכ"פ של שנת היובל מלכיות זכרונות שופרות (ערכין שם). מוכרין לעולם. אפילו נשנת היובל עלמה, כך שמעתי וקשיא לי אמאי הא כי היכי דפליגי רב ושמואל (שם כט:) בישראל שמכר שדהו בשנת היובל עלמה, ה"ג איכא לפלוגי הכא ולמימר ק"ו מכורה כבר יולחה עכשיו שחינה מכורה אינו דין שלא מימכר דהא אמרינן (שם כת.) דממכרו של לוי חוזר בשנת היובל, וכמדומה לי דאיידי דתני באידך פירקא וגואליו מקדישין לעולם לעולם.תנא נמי הכא ונודר לגוי). וגואלין לעולם. שאיו בתי ערי חומה שלהו נחלטין (שם) או אם מכרו שדה גואלין אותה מיד וישראל אינו מותר לגאול פחות מב' שנים כדכתיב במספר שני תבואות ימכר

לר (שם ג:).

מוליא מינו. אנדרוגינום כמותו דאי בתר זכרות אזלת שניהם חייבין ואי בתר נקבות אזלת שניהן פטורין: מי שחליו עבד כו'. דלא אתי לד עבדות דמשמיע ומפיק לד חירות דשומע: ה"ג להנים ולוים מקדישין לעולם וגואלין לעולם זו היא גירסת רבינו יצחק הלוי. ושאר רבותי גורסין מוכרין לעולם וגואלין לעולם. ושתיהן משניות הן במסכת ערכין (דף כו: ודף לג:) ובין מקדישין ובין מוכרין תרוייהו משנה יתירה נינהו אלא איידי דתנא התם גבי ישראל (שם דף כד.) אין מקדישין לפני היובל פחות משתי שנים ולה גואליו אחר היובל פחות משנה תנא גבי כהנים מקדישין וגואלין ואיידי דתנא גואלין ומקדישין גבי הדדי תנא נמי גבי גואלין דמכירה מוכרין לעולם והכי מוקים במסכת ערכין (דף כז.) ומהו גואלין לעולם לפי שנאמר בישראל במוכר בית בערי חומה (ויקרא כה) ואם לא יגאל עד מלאת לו שנה תמימה נחלט אבל בלוים גאולת עולם תהיה ללוים ולפי שנאמר בישראל המוכר שדה אחוזה (שם) במספר שני תבואות ימכר לך שאינו מותר לגאול פחות משתי שנים אבל לוים גואליו מיד לפי שנאמר במקדיש שדה אחחה ושם כו) ואם לא יגאל את השדה בעלים ומכר גובר את השדה לאיש אחר לא יגאל עוד אלא יוצאה לכהנים ביובל הלוים גואלין לעולם. והאי דאמרי הכא ליתנהו במצות יובל האי אמקדים שדה אחוזה ולא גאלה ומכרה גזבר שאין יובל מפקיע מיד המקדיש אם לוי הוא כדרך שמפקיע מיד ישראל: קמ"ל גרסי׳ ולא גרסינן נהי דליתנהו בהשמטת קרקעות כו'. דהא ודאי איתנהו בין שלקחו הם מישראל מחזירין ביובל דלא נפקי לוים מכלל כל מלות והדינין בין שלקחו ישראל מהן מן האלפים אמה שניתנו לחוץ לעריהם יוצא ביובל ואפי׳ בתי ערי חומה שאין חוזרין לישראל ביובל חוזרין להם דכתיב (שם כה) ואשר יגאל מן הלוים וגו':

הע"פ שילה מוליה. שהרי כל ישרחל

ערבין זה בזה למלות: חוץ מברכת

הלחם והיין. ושחר ברכת פירות

וריחני שאינן חובה אלא שאסור

ליהנות מן העולם הזה בלא ברכה

ובזו אין כאן ערבות שאינו חובה על

האדם לא ליתהני ולא ליבריך:

דרכת

איכוון וחקע לי. תתכוין לתקוע בשמי להוליאני ידי חובתי: משמיע בעי לוונה. להוליא השומע: בותבר' והיה לאשר ירים משה ידו וגו': גב' ועבדים משוחררין. אבל עבדים לא דכל מלוה שאין האשה חייבת בה אין העבד חייב בהש: ו**טומטום ואנדרוגינום.** שמא (ג:) ובין מקדישין ובין מוכרין תרוייהו משנה יתירה נינהו אלא איידי זכר הוא: מי שחליו עבד. משום לד חירות שבו: עומעום אינו מוליא את מינו. טומטום כמותו שמא תוקע זה נקבה וחבירו זכר: אנדרוגינום

איכוון ותקע לי אלמא קסבר משמיע בעי כוונה מיתיבי יהיה עובר אחורי בית הכנסת או שהיה ביתו סמוך לבית הכנסת ושמע קול שופר או קול מגילה אם כוון לבו יצא ואם לאו לא יצא וכי כוון לבו מאי הוי היאך לא קא מיכוין אדעתא דידיה אהכא בשליח ציבור עסקינן דדעתיה אכוליה עלמא ת"ש נתכוון שומע ולא נתכוון משמיע נתכוון משמיע ולא נתכוון שומע לא יצא עד שיתכוון שומע ומשמיע קתני משמיע דומיא דשומע מה שומע שומע לעצמו אף משמיע משמיע לעצמו א יוקתני לא יצא תנאי היא דתניא שומע שומע לעצמו ומשמיע משמיע לפי דרכו אמר רבי יוסי יבד"א בשליח צבור אבל ביחיד לא יצא עד שיתכוין שומע ומשמיע: מתני יוהיה כאשר ירים משה ידו וגבר ישראל וגו' וכי ידיו של משה עושות מלחמה או שוברות מלחמה אלא לומר לְך כל זמן שהיו ישראל מסתכלין כלפי מעלה ומשעבדין את לכם לאביהם שבשמים היו מתגברים ואם לאו היו נופלים כיוצא בדבר אתה אומר יַעשה לך שרף ושים אותו על גם והיה כל הנשוך וראה אותו וחי וכי נחש ממית או נחש מחיה אלא בזמן שישראל מסתכלין כלפי מעלה ומשעבדין את לבם לאביהם שבשמים היו מתרפאין ואם לאו היו נימוקים יחרש שומה וקמן אין מוציאין את הרבים ידי חובתן יזה הכלל ∘כל שאינו מחוייב בדבר אינו מוציא את הרבים ידי חובתן: גבל ת"ר מהכלן חייבין בתקיעת שופר כהנים ולוים וישראלים גרים ועבדים משוחררים ומומטום ואנדרוגינום מי שחציו עָבד וחציו בן חורין ימוממום אינו מוציא לא את מינו ולא את שאינו מינו יאנדרוגינום מוציא את מינו אבל לא את שאינו מינו מי שחציו עבד וחציו בן חורין אינו מוציא לא את מינו ולא את שאינו מינו אמר מר ∞הכל חייבין בתקיעת שופר כהנים לוים וישראלים פשיטא אי הני לא מיחייבי מאז מיחייבי כהנים אצטריכא ליה ס"ד אמינא

לעולם אימא במצוה דראש השנה לא ליחייבו קמ"ל: מי שחציו עבד וחציו בן חורין אינו מוציא לא את מינו ולא את שאינו מינו: אמר רב הונא ולעצמו מוציא א"ל רב נחמן לרב הונא מאי שנא לאחרים דלא דלא אתי צד עברות ומפיק צד חירות לעצמו נמי לא אתי צד עבדות דידיה ומפיק צד חירות דידיה אלא אר"נ אף לעצמו אינו מוציא

דתנן בהנים ולוים מקדישים לעולם וגואלים לעולם. פירט מח א מיי פ"ב מהלי בקונטרס שזו היא גי' ר"י הלוי ושאר רבותיו גורסין מוכרין לעולם וגואלין לעולם ושתיהן משניות הן במסכת ערכין (דף כו: ודף

דתנו התם גבי ישראל (שם דף כד.) אין מקדישין לפני היובל פחות משתי שנים ואין גואלין אחר היובל פחות משנה תנא סיפא נמי מקדישין וגואלין ואיידי דתני מקדישין וגואלין גבי הדדי תנא נמי גבי גואלים דמכירה מוכרין לעולם הכי מוקים לה במס׳ ערכין (דף מ.) וגואלין לעולם היינו לפי שנאמר בישראל המוכר שדה אחוזה במספר שני תבואות ימכר לך שאינו מותר לגאול פחות משתי שנים אבל לוים גואלין מיד וגואלים לעולם ומקדיש היינו לפי שנאמר במקדיש שדה אחוזה לא יגאל עוד אלא יוצאה לכהנים ביובל והלוים גואלין לעולם ועתה גי' רבינו ינחק הלוי ניחא שאין היובל מפקיע מיד המקדיש אם הוא לוי כמו בישראל אבל מכירה וגאולה שגואל מיד א"נ בבתי ערי חומה שאינן נחלטות לסוף שנה מה ענין זה למצוה דיובל אע"ג דאין זה נוהג אלא בזמן שהיובל נוהג מ"מ לא משמע הכי לישנא דליתנהו במלות דיובל ועוד שמשנה ראשונה הוה ליה לאיתויי דההיא דמקדישין לעולם שהיא בפרק אין מקדישין (שם דף כו:) ולא ההיא דמוכריו

לעולם דמתניתין היא בפרק בתרא

. דערכין (דף נג:): משמע לן נחי דליתנהו אין משמע לן בהשמטת קרקע בהשמטת כספים ושלוח עברים מיהא איתנהו. כך כתוב ברוב ספרים ובקונטרס גרם קא משמע לן ותו לא ולא גרם נהי דליתנהו בהשמטה דודאי איתנהו בין שלקחו הם מישראל מחזירין דלא נפקי מכלל המצות בין שלקח ישראל מהן מן האלפים אמה שנתנו להם חוץ לעריהם יוצא ביובל ואפילו בתי ערי חומה שאין חוזרין לישראל ביובל חוזריו להם שנאמר ואשר יגאל מו הלוים כן הקשה בקונטרם ואין זו קושיה גמורה שהרי יש לפרש להשמטת הרקע הרי מקדים שדה אחווה ולא גאלה ומכרה גזבר שאין יובל מפקיעה מיד מקדיש אם הוא לוי כדרך שמפקיעה אם הוא ישראל שיולאה לכהנים ביובל ונהי דליתנהו בהשמטת קרקע דקאמר היינו בכל דין השמטת קרקע אבל זה ודאי קשיא דהוה ליה למימר בהשמטת קרקע דמכירה מיהא איתנהו כגון מכרו להם שדה או מכרו הם לאחרים כי היכי דחשיב בהשמטת כספים ושלוח עבדים ועוד מה ענין השמטת כספים אלל יובל הא בהדיא תנא בספרי בפרשת ראה דשביעית משמטת כספים ואין יובל משמט כספים דממעט ליה מוזה דבר השמיטה שמוט שמיטה משמט כספים ולא יובל וזה דוחק לומר דנקטיה לרבי דלרבי תלויה השמטת כספים ביובל כדאמר בהשולח (גיטין דף לו. ושם) דבומן שהיובל נוהג השמטת כספים נוהגת:

אימא במצוה אימא בטבווו וו... לא מיחייבי קמ״ל, נהי דליתנהו בהשמטת קרקע, בהשמטת כספים ושילוח חורין. אמר רב נחמן אף לעצמו אינו מוציא. תניא נמי הכי כו'. תני אהבה בריה דר' זירא כל הברכות כולן אע"פ שיצא מוציא חוץ מברכת הלחם,

המוציא לחם מן הארץ, הגפן, שאם לא יצא מוציא . ואם יצא אינו מוציא. כל מצות שאדם פטור ידי חובתם חוץ מברכת

תניא נמי הכי "מי שחציו עבד וחציו בן חורין אף לעצמו אינו מוציא תני אהבה בריה דר' זירא כל הברכות כולן אע"פ שיצא מוציא יחוץ מברכת הלחם וברכת היין שאם לא יצא מוציא ואם יצא אינו מוציא בעי ∞רבא וברכת היין שאם לא יצא מוציא ואם יצא אינו מוציא בעי ^{מו}רבא המזון, והתנינן כל שאינו מחייב בדבר אינו מוציא ברכת מחייב בדבר אינו מוציא ברכת בדבר אינו מוציא. א"ר אילא שאני (ב)ברכת המזון דכתיב ואכלת ושבעת וברכת, מי שאכל הוא יברך.

הואיל וכתיב ניום תרועה יהיה לכם מאן

דליתיה אלא בתקיעה דחד יומא הוא

דמיחייב והני כהנים הואיל ואיתנהו

בתקיעות דכל השנה דכתיב יותקעתם בחצוצרות על עולותיכם אימא לא ליחייבו

קמ"ל מי דמי התם חצוצרות והכא שופר

אלא אצטריך סד"א הואיל ותנן ישוה היובל

לר"ה לתקיעה ולברכות מאן דאיתיה במצות היובל איתיה במצוה דראש השנה

והני כהנים הואיל וליתנהו במצוה דיובל

דתנן ״תכהנים ולוים מוכרין לעולם וגואלין